

Konvertita jako role: důležitost přijmutí role v magických skupinách/řádech

V rámci této eseje bych se chtěla zamyslet nad tématem „konvertita jako role“, a to se zaměřením na magické skupiny/řády. Konkrétně nad tím, nakolik to může být cestou ke konverzi a vstupem do skupiny, či obecně k tomu uvěřit, co skupina předkládá a tím přispět k vnitřní pocitové oddanosti skupině. Vnitřní oddanost skupině totiž představovala jakýsi slabý článek v Long-Haddenově modelu¹, resp. v jimi uváděném příkladu. Přestože magické řády nepatří k typickým skupinám, kde bychom pravděpodobně mluvili o konverzi, domnívám se, že i zde se dá uplatnit výše zmíněný model a že „hraní role“ tvoří i zde významný aspekt socializace se skupinou.

Long s Haldenem spojují jak brainwashingové, tak driftové modely a jako východisko pro svůj model navrhnou socializaci, jev, který je dobře uplatnitelný napříč nejrůznějšími skupinami a je nezbytný k formování skupiny. Základními komponenty jejich modelu jsou povaha a požadavky na členství, jednotliví účastníci socializačního procesu a aktivity spojené s vytvářením členů a jejich začleňováním. Požadavky na členství jsou silně individuální a liší se skupinou od skupiny. Pro magické řády tím požadavkem může například být dosažení určité spirituální úrovně, a to pomocí předepsaných meditačních cvičení či praktikování určitých rituálů, či studia textů², apod. Nováčci jsou postupně seznamováni s pravidly a posouvání ke splnění těchto požadavků, tak jako v každé jiné skupině, a to i za pomoci ostatních členů skupiny. Konečným přijutím nováčka je pak iniciační rituál, kdy se z nováčka/ne-člena stane skutečný člen skupiny a je mu například předhalena další část (někdy tajného) učení skupiny, atd.

Pokud jde o účastníky socializačního procesu, hlavní zaměření je na interakci člen nečlen. Dle Longa a Haldena je ovšem důležitá i hierarchizace skupiny a porušování jí vytyčených hranic mezi členy. Pro mnohé magické řády je typická hierarchizace skupiny a může být prezentována různými stupni zasvěcení, skrze které adept postupuje. Přestože rychlost tohoto postupu může být omezená pravidly skupiny, do jisté míry ale závisí i na schopnostech uchazeče. Velmi schopný uchazeč může brzy porušit hranice rychlým postupem na vyšší pozici, např. pozici jeho předchozího mentora, tak i tím, že opustí ostatní na stejné úrovni.

Oba dva předchozí body jsou zároveň propojeny s aktivitami spojenými s vytvářením osob přesvědčených o tom, že splňují náležitosti členství a začleňováním těchto osob. Ukazování adeptovi znalosti a zručnosti se promítá jak do jeho iniciace, tedy certifikování nováčka za praktikujícího a platného člena, tak jeho postupu v rámci skupiny. Zároveň tyto procesy odrážejí začlenění nováčka. Důležitým bodem v rámci vytváření a začlenění vhodného člena je jeho tvarování. Zde se mohou promítat některé aspekty z brainwashingových teorií, jako opakování určitých frází a změna slovníku adepta.

---

¹ Theodore E. Long, - Jeffrey K. Hadden, "Religious Conversion and the Concept of Socialization: Integrating the Brainwashing and Drift Models". *Journal for the Scientific Study of Religion* 1983, 22(1): 1-14.

² Např. Řád Zlatého úsvitu má vybraná učení, která je potřeba zvládnout na jednotlivých úrovních, od esoterické filosofie a hermetické kabaly, po astrální cestování a další formy magie. Hermetic Order of the Golden Dawn [online], <https://en.wikipedia.org/wiki/Hermetic_Order_of_the_Golden_Dawn#Structure_and_grades> [7. 2. 2021].

V konečném důsledku jsou tedy na nové členy kladeny požadavky tři, kromě znalosti a zručnosti je potřeba i oddanost. Tento požadavek podle mě neobsahuje jen oddanost skupině jako takové, což může být ovlivněno i vztahy v rámci skupiny, ale i prvek víry v učení té skupiny. A zde také vstupuje do procesu důležitost hraní role konvertity.

Long a Halden se na příkladu Církve Sjednocení potýkali s problémem slabé vnitřní oddanosti ke skupině, která byla způsobena částečně rychlým „zpracováním“ členů a částečně směřováním aktivit ven ze skupiny, na nečleny. Domnívám se, že minimálně v některých případech hraní role konvertity pomůže vypořádat se právě s tímto problémem. Myslím, že pro magické skupiny/řády můžeme uplatnit minimálně jednu z predispozic konverze, a to hledačství. Lidé vstupující do těchto skupiny mohou mít samozřejmě různé důvody, ale ve většině případů oni vyhledávají skupinu, ne skupina je (není tu tak silné zaměření na proselytizaci jako třeba právě u zmíněné Církve Sjednocení). Ať už daný člověk hledá své spirituální naplnění nebo touží po praktikování magie za dosažením svých „světských“ cílů, domnívám se, že mnozí z nich i přes svůj upřímný zájem mohou mít ze začátku problémy s přijutím funkčnosti magie za vlastní. V současné době, kdy se klade apel na vědecké vysvětlení každého jevu, nemusí být odříkávání magických formulí za svitu svíček ve speciálních róbách dostatečně přesvědčivé. V takovém případě hraní role „být jedním z nich“ může pomoci jednak lépe se socializovat, ale také přizpůsobit své myšlení a stát se více vnímavým k „magickým vlivům“ (což souvisí i s tvarováním potenciálních členů). Jinými slovy, pokud dostatečně dlouho hraje svou roli věřícího, tak nakonec sám uvěří. Nakonec bude stačit i mírné popostrčení, poukázání na nějakou událost, náhoda, které si všimne i sám adept a která bude interpretována v rámci doktríny skupiny. A brzy budou tyto události všude kolem. Víra a vnitřní oddanost do sebe zaklesnou a z předstírání se stane pravda.

Celému procesu samozřejmě napomáhá imitace chování členů, která pomáhá vytvářet/sdílet emoce, které zažívají i ostatní a která je součástí socializačního procesu. Souhrou těchto různých faktorů, od tvarování nečlenů či sdílení emocí a participaci na rituálech, které jsou založeny právě na hraní dané role se dle mého názoru sám vyřeší problém vnitřní oddanosti.

Zdroje:

Hermetic Order of the Golden Dawn [online], <https://en.wikipedia.org/wiki/Hermetic_Order_of_the_Golden_Dawn#Structure_and_grades> [7. 2. 2021].

Long, Theodore E. – Hadden, Jeffrey K., "Religious Conversion and the Concept of Socialization: Integrating the Brainwashing and Drift Models". *Journal for the Scientific Study of Religion* 1983, 22(1): 1-14.